

ΤΟ ΜΕΤΟΧΙ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΙΒΗΡΩΝ ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΟ

Νικόλαος Τσιλογεώργης

Το ερέθισμα για την παρούσα ανακοίνωση μου το έδωσε το γεγονός ότι η ιστορική έρευνα δεν έχει ασχοληθεί αρκετά με το μετόχι της μονής Ιβήρων στο Κάστρο. Έτσι, όταν βρεθήκαμε, πριν από δύο χρόνια, στο Άγιον Όρος με τον Κ. Χιόνη και το Γ. Οικονόμου, επισκεφθήκαμε τη μονή Ιβήρων και με τη βοήθεια του βιβλιοθηκάριου της μονής πατέρα Χριστοφόρου αναζητήσαμε και βρήκαμε αρκετά έγγραφα που αναφέρονταν στο παραπάνω μετόχι.

Αξιοποιώντας λοιπόν το υλικό αυτό και κάποια αποσπασματικά έγγραφα που προέρχονται από ιδιωτικά αρχεία θα προσπαθήσουμε να φωτίσουμε, όσο αυτό είναι εφικτό, την άγνωστη μέχρι σήμερα ιστορία του μετοχίου της μονής Ιβήρων στο Κάστρο.

Η μονή Ιβήρων, σύμφωνα με τα έγγραφα που έχουμε στη διάθεσή μας, είχε στη Θάσο δύο μετόχια. Το ένα στην Καλλιράχη ή Κακηράχη και το άλλο στο εγκαταλειμμένο, μέχρι πριν από λίγα χρόνια, χωριό Κάστρο.

Τα έγγραφα που έχουν σχέση με το Κάστρο αρχίζουν από το 1841¹ και φθάνουν μέχρι το 1927, τη χρονιά που υπογράφηκε η απαλλοτρίωση «των εν Θάσω και Λήμνω μετοχίων της Μονής». Τα περισσότερα έγγραφα, αν και είναι έγγραφα καθημερινής χρήσης και με πρόχειρο τρόπο γραμμένα, εν τούτοις μας δίνουν σημαντικές πληροφορίες για το μετόχι του Καστρού και γενικότερα για τις σχέσεις του Αγίου Όρους και της Θάσου.

Το πρώτο επίσημο έγγραφο που αναφέρεται στην ύπαρξη μετοχίου στο Κάστρο είναι, όπως αναφέραμε παραπάνω, του 1841, που σημαίνει ότι η μονή Ιβήρων, λίγο πριν από τα μέσα του 19ου αιώνα, είχε μετόχι στο Κάστρο.

Για το ίδιο θέμα ο Δ. Στρατής στο βιβλίο του «*Το νησί της Θάσου και το Άγιον Όρος*» μας πληροφορεί: «Πρέπει όμως να σημειώσουμε ότι οι κά-

1. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 1.

τοικοι της Θάσου και ειδικότερα του Κάστρου είχαν σχέσεις με τη μονή Ιβήρων πολύ πριν από το 1841. Τούτο βεβαιώνεται από κάποιους κώδικες που ονομάζονται «παροησίες», στους οποίους αναγράφονται ονόματα για μνημόνευση στις ακολουθίες της Μονής. Σ' ένα τέτοιο κώδικα, στο περιθώριο δίπλα στα ονόματα για μνημόνευση, διαβάζουμε: 1712 Θάσο έγγραφεν ο δημήτριος του Ιωάννου καμναράκη του μακέδον υιός δέντρα ελαις λε' (35) εις χώραν Νεόκαστρον της Θάσου»².

Η άποψή μας είναι ότι η μονή Ιβήρων, ακολουθώντας το παράδειγμα των άλλων μονών του Αγίου Όρους και κυρίως των πλησιέστερων προς αυτήν μονών Φιλοθέου και Καρακάλλου, που είχαν κτήσεις στη Θάσο από τα τέλη του 13ου αιώνα, πρέπει να είχε σχέσεις με το νησί, ίσως από τα τελευταία βυζαντινά χρόνια. Αυτό άλλωστε αποδεικνύεται από μαρτυρικό του 1898³, όπου κάτοικοι του Κάστρου ομολογούν εγγράφως ότι, όταν επρόκειτο να κτίσουν σπίτια στη σκάλα του Κάστρου, τα σημερινά Λιμενάρια, καθώς έσκαβαν, αναζητώντας οικοδομικό υλικό, βρήκαν στον παλιό ναό της Ευαγγελιστριας, που είχε ερειπωθεί λόγω της πολυχρόνιας εγκατάλειψής του, «μάρμαρον φέρον το σημείον της μονής Ιβήρων», πράγμα που σημαίνει ότι παλαιότερα υπήρχε στο σημείο εκείνο ναός της μονής αυτής. Το 1878, όπως προκύπτει από το παραπάνω μαρτυρικό, ξαναχτίστηκε η εκκλησία στο ίδιο μέρος, με το ίδιο όνομα από τη μονή Ιβήρων, με τη συνδρομή ενός ντόπιου κατοίκου, του Ιωάννη Καραναγνώστη, μετά το θάνατο του οποίου η γυναίκα του Αικατερίνη μεταβίβασε το ήμισυ του ναού στην κοινότητα Κάστρου. Η δωρεά αυτή στάθηκε αιτία να ξεσπάσει δικαστική διαμάχη ανάμεσα στην Κοινότητα και στη μονή Ιβήρων. Μάλιστα οι επίτροποι της Μονής με μια μακροσκελή επιστολή, που φέρει ημερομηνία 19 Οκτωβρίου 1897, διαμαρτύρονται έντονα προς τους εφοροεπιτρόπους του Κάστρου⁴, χαρακτηρίζοντας την πράξη της δωρεάς «ιερόσυλη». Τελικά η διαμάχη αυτή έληξε προσωρινά υπέρ της Κοινότητας, όπως προκύπτει από την υπ' αριθμ. 5/15-16 Ιουλίου 1898 απόφαση του Μεικτού Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου Κάστρου⁵.

Ένας αρκετά μεγάλος αριθμός από τα έγγραφα της μονής Ιβήρων, που αναφέρονται στο μετόχι του Κάστρου, είναι αφιερωτήρια. Δεν αποκλείεται κάποια αφιέρωση των κατοίκων του Κάστρου, συνήθεια πολύ διαδεδομένη στη Θάσο, να στάθηκε αφορμή για την ίδρυση μετοχίου στην περιοχή από τη μονή Ιβήρων. Χαρακτηριστικό αφιερωτήριο γράμμα αποτελεί έγγραφο που

2. Βλ. Δ. Στρατή, Το νησί της Θάσου και το Άγιον Όρος, Καβάλα 1995, σ. 93-94.

3. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 7.

4. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 5.

5. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 6.

συντάχτηκε στις 18 Αυγούστου 1871, σύμφωνα με το οποίο ο Ιωάννης Αναγνωστούδης, από χωρίον Κάστρου της νήσου Θάσου, αφιέρωσε τρία στρέμματα χωράφια «προς την κυρίαν Θεοτόκον και θανατουργόν Πορταΐτισσαν εις την ιεράν μονήν των Ιβήρων ... διά να μνημονεύονται τα ονόματα των οικείων και συγγενών μου»^{5α}. Η μονή Ιβήρων αποδεχόμενη τη δωρεά στέλνει στο δωρητή για ευλογία ιεροσφράγιστη βεβαίωση συνοδευόμενη από μια εικονογραφία της ιεράς μονής.

Πολλά από τα έγγραφα που έχουμε στη διάθεσή μας είναι πωλητήρια και ανταλλακτήρια. Ένα σημαντικό πωλητήριο έγγραφο με ημερομηνία 14 Μαρτίου 1849 μας πληροφορεί ότι ο Αυγουστής Βασιλείου και η σύζυγός του Αναστασία Μιχαήλ, κληρονόμοι του μακαρίτη Γεωργίου Γιαννάκη Καστρινού, επώλησαν οικειοθελώς και ευχαρίστως εις την ιεράν μονήν των Ιβήρων κτήμα με ελαιόδενδρα και κηρύμβυλο «διά γρόσια 10.000, τα οποία έλαβον οι ρηθέντες παρά των επιτρόπων της Μονής Προκοπίου και Αγαθαγγέλου»⁶.

Αποσπασματικές αλλά σημαντικές πληροφορίες για τους οικονόμους αντλούμε από επιστολές και άλλα έγγραφα που βρίσκονται στ' αρχεία της Μονής. Έτσι μαθαίνουμε ότι οι κάτοικοι ή μετοχιάριοι διορίζονταν από τη μονή Ιβήρων στο μετόχι του Κάστρου για κάποιο χρονικό διάστημα, συνήθως πέντε χρόνια, και μεριμνούσαν για τη διαχείριση των κτημάτων και για να προμηθεύουν τη Μονή με διάφορα προϊόντα του νησιού, όπως λάδι, ελιές, κερύ, κρασί κ.ά. Παράλληλα με τις παραπάνω δραστηριότητες, αρκετές φορές εξυπηρετούσαν τις πνευματικές και λατρευτικές ανάγκες του χωριού μεταφέροντας λείψανα αγίων από το Άγιον Όρος και υπέγραφαν με άλλους μάρτυρες διάφορα δικαιοπρακτικά έγγραφα.

Από έγγραφο του 1841 μαθαίνουμε ότι διορίζεται οικονόμος ο γερο-Ιάκωβος⁷, ο οποίος μετέφερε στη Θάσο μέρος αγίων λειψάνων σε κυτίον με σκαλιστή τη Θεοτόκο Πορταΐτισσα.

Στα 1849 βρίσκονται στο μετόχι του Κάστρου δύο οικονόμοι, ο Προκόπιος και ο Αγαθάγγελος, αφού ως επίτροποι της Μονής υπογράφουν πωλητήριο έγγραφο με ημερομηνία 14 Μαρτίου 1849, έγγραφο που αναφέραμε παραπάνω⁸.

5α. Βλ. Αρχείο μονής Ιβήρων, όπου, ενώ το αφιερωτήριο γράμμα του Ιωάννη Αναγνωστούδη συντάσσεται στις 18 Αυγούστου 1871 στο Άγιον Όρος, η ιεροσφράγιστη μοναστηριακή απόδειξη είχε αποσταλεί στις 8 Οκτωβρίου 1870. Πίσω από την ιεροσφράγιστη απόδειξη είναι γραμμένο και το αφιερωτήριο γράμμα. Χρήση του εγγράφου κάνει και ο κ. Ν. Μιχαλόπουλος στον παρόντα τόμο και ο κ. Δ. Στρατής, ό.π., σ. 95.

6. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 2.

7. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 1.

8. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 2.

Οικονόμος κατά τα έτη 1858-1880 φαίνεται να είναι ο μοναχός Γεράσιμος, χωρίς όμως να γνωρίζουμε αν χρημάτισε μετοχιάριος συνεχόμενα κατά το χρονικό αυτό διάστημα ή με διακοπές.

Από τα πολλά αφιερωτήρια και ανταλλακτήρια έγγραφα που συναντούμε υπογεγραμμένα από τον ίδιο συμπεραίνουμε ότι κατά την περίοδο αυτή το μετόχι του Κάστρου βρισκόταν σε μεγάλη άνθηση. Βέβαια δε λείπουν και κάποια μικροπροβλήματα, όπως αυτό που πήγε να δημιουργηθεί ανάμεσα στις μονές Ιβήρων και Κουτλουμουσίου, όταν η δεύτερη μονή θέλησε να χτίσει σπίτι για τη συγκέντρωση των ελαιών σε μοναστηριακό χωράφι της πρώτης, διαφορά που διευθετήθηκε από το δραστήριο οικονόμο Γεράσιμο, όπως δείχνει επιστολή του με ημερομηνία 16 Σεπτεμβρίου 1876 προς τους επιτρόπους της μονής Ιβήρων⁹.

Οικονόμοι στο μετόχι πρέπει να υπήρχαν και κατά το διάστημα 1880-1894, αν και δε διασώζονται έγγραφα που να διαφωτίζουν την περίοδο αυτή.

Το 1894 έρχεται στο μετόχι του Κάστρου μια σημαντική αγορεύτικη προσωπικότητα, ο ιερομόναχος Αθανάσιος Ιβηρίτης. Η πληροφορία αυτή προέρχεται από συμφωνητικό γράμμα που αναφέρει ότι «διωρίσθη ο συνάδελφος ημών ιερομόναχος κύριος Αθανάσιος Ιβηρίτης εκ Θάσου εις διοίκησιν του εν Νεοχωρίω υπάρχοντος ιερού ημών μετοχίου»¹⁰. Να υποθέσουμε ότι ο Αθανάσιος Ιβηρίτης καταγόταν από τη Θάσο ή ότι πρόκειται για αβλεψία ή λάθος του συντάξαντος το συμβόλαιο;

Από το 1900 μέχρι το 1911 η μονή Ιβήρων ενοικιάζει σε ιδιώτη «το υπό την ιδιοκτησίαν αυτής υπαγόμενον εν Κάστρω μετόχιον με τα υπαγόμενα αυτώ ελαιόδενδρα, ελαιόμυλον και λοιπά». Την πρώτη εξαετία ενοικιαστής είναι ο Φίλιππος Γ. Κρητικός, ο οποίος και υπογράφει το αμοιβαίο συμφωνητικό γράμμα με ημερομηνία 1 Σεπτεμβρίου 1900, ενώ από το 1906 και για μια πενταετία το συμφωνητικό ενοικίασης υπογράφεται από το γιο του Γεώργιο¹¹, ο οποίος στις 10 Αυγούστου 1911 παρέδωσε το μετόχι στο γέροντα Δαμιανό¹², που τα προηγούμενα χρόνια ερχόταν ως απεσταλμένος της μονής Ιβήρων για την παραλαβή του ενοικίου.

Το γέροντα Δαμιανό αντικαθιστά το 1916 ο προηγούμενος Αθανάσιος

9. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 3.

10. Βλ. Παράρτημα, αρ. εγ. 4.

11. Βλ. Παράρτημα, αρ. εγ. 8. Στο αρχικό έγγραφο υπάρχουν οι εξής διορθώσεις: η εξαετία διαγράφεται και γίνεται πενταετία, το όνομα Φιλίππου γίνεται Γεωργίου, το 1900 γίνεται 1906 και η λήξη από 1906 γίνεται 1911, ενώ διορθώνεται ξανά το Φίλιππος σε Γεώργιος.

12. Βλ. Παράρτημα, αρ. εγ. 9.

Ιβηρίτης, ο οποίος είχε διατελέσει οικονόμος του μετοχίου και το 1894. Αυτό προκύπτει από τρεις επιστολές που έστειλε το έτος αυτό προς τη μονή Ιβήρων και οι οποίες παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον, γιατί μας δίνουν πολύτιμες πληροφορίες για το μετόχι και τη γενικότερη κατάσταση που επικρατούσε στο νησί.

Στην πρώτη, με ημερομηνία 1 Μαρτίου 1916, ο προηγούμενος περιγράφει με λεπτομερή τρόπο την άσχημη κατάσταση στην οποία βρίσκονταν τα κτίσματα του μετοχίου, λέγοντας χαρακτηριστικά «η οικία του μετοχίου εις την κατάστασην την οποία ευρίσκεται είναι αδύνατον να κατοικηθεί ... πλην της οικίας και τα άλλα κτίσματα απειλούσιν πτώσει». Σε άλλο σημείο της επιστολής αναφέρει ότι είναι ανάγκη τα ελαιόδενδρα της μονής να συγκεντρωθούν σε μια περιφέρεια, επισημαίνοντας πως ήδη κάποιοι από τους κατοίκους άρχισαν να καταπατούν μοναστηριακές εκτάσεις που είναι μακριά από το μετόχι. Και καταλήγει λέγοντας «άνεν της μοναστηριακής δε ευλογίας δεν είναι δυνατόν να κάμωμεν τι»¹³.

Με τη δεύτερη επιστολή, που έχει ημερομηνία 3 Ιουλίου 1916, ο Ιβηρίτης μοναχός Αθανάσιος πληροφορεί τον ηγούμενο της μονής Ιβήρων για την κατάληψη της Θάσου από τους Γάλλους. Γράφει μεταξύ άλλων: «Η νήσος κατελήφθη προσωρινώς υπό των ευγενών Γάλλων ... άγνωστον μας είναι πόσο θα διαρκέση η κατοχή...»¹⁴.

Με την τρίτη επιστολή, με ημερομηνία 25 Αυγούστου 1916, ο Αθανάσιος Ιβηρίτης ενημερώνει τους επιτρόπους της μονής για το περιεχόμενο διαταγής που κοινοποίησε ο Γενικός Διοικητής Θάσου προς τους κατοίκους σύμφωνα με την οποία «άπαντες ανεξαιρέτου καταστάσεως οφείλουν να καθαρίσωσιν και εκριζώσωσιν τους σκίνους και παν άλλο άγριον από τα ελαιοκτήματά των και καλλιεργήσωσιν αυτά, άλλος θα βάλει ο Διοικητής να τα καθαρίσει και τα ημερομίσθια όσων ήθελεν πληρώσει εις τους καθαριστάς θα τα εισπράξει από τους ιδιοκτήτας». Στη συνέχεια επισημαίνει ότι από τα μοναστηριακά ελαιόδενδρα καθάρισε 550, απομένουν όμως για καθάρισμα πάνω από 700, τα οποία ουδέποτε εκθαρίστησαν και για τα οποία θα χρειαστεί δαπάνη 1.200 δρχ., ποσό το οποίον είναι αδύνατον να δαπανήσει. Στην ίδια επιστολή ο Ιβηρίτης μοναχός περιγράφει τις ελλείψεις που έχει η εκκλησία του μετοχίου αναφέροντας χαρακτηριστικά: «η εκκλησία του παλαιού μετοχίου, Κελί λεγόμενον, εις το οποίο συχνά λειτουργούσιν ιερείς δεν έχει ιερά, ουδέ ευαγγέλιον ... με παρακάλεσαν ιερείς, εάν είναι δυνατόν, να αποστεί-

13. Βλ. Δ. Στρατή, ό.π., σ. 124.

14. Βλ. Ιωάννας Γόρδου-Τσιλογεώργη, Η γαλλική κατοχή και οι αντιδράσεις των κατοίκων της Θάσου, περ. «Θασιακά», τ. 9 (1996), σ. 130.

λετε εν ζεύγος ιερά και εν ευαγγέλιον το παλαιόν ως τελείως κατεστραμμένον το αποστέλλω».

Τον Αθανάσιο Ιβηρίτη αντικατέστησε στις 14 Αυγούστου 1917 ο γέροντας Δαμιανός που υπογράφει το σχετικό συμβόλαιο σύμφωνα με το οποίο «η ιερά ημών μονή των Ιβήρων παραχωρεί επί μίαν πενταετίαν αροχόμενη από της υπογραφής του παρόντος το εν λόγω μετόχιον τω γέροντι Δαμιανώ, ίνα εξ ιδίων του εξόδων καλλιεργεί και νέμεται τας προσόδους αυτού»¹⁵.

Ο Δαμιανός φαίνεται να παρέμεινε στο μετόχι μέχρι το Μάιο του 1918. Από τις πολλές επιστολές που στέλνει στους επιτρόπους της Μονής ενδιαφέρον παρουσιάζουν δύο. Η πρώτη έχει ημερομηνία 26 Οκτωβρίου 1917. Σ' αυτή ο οικονόμος με αγωνιώδη τρόπο περιγράφει την προσπάθεια κάποιων κατοίκων να αμφισβητήσουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς του μετοχίου και να καταπατήσουν μοναστηριακές εκτάσεις και ελαιόδενδρα. «Μέχρι τώρα εχάθησαν άνω των 500 ελαιοδένδρων» λέει χαρακτηριστικά. Στη συνέχεια ζητά από τους επιτρόπους οδηγίες για τα περαιτέρω και διερωτάται να αφήσουμε την κατάσταση όπως έχει «ή να επιμένωμεν και ημείς δικαστικώς»¹⁶.

Η δεύτερη επιστολή έχει ημερομηνία 4 Μαΐου 1918. Μ' αυτή ενημερώνει τους επιτρόπους για την κοινοποιηθείσα κυβερνητική διαταγή σύμφωνα με την οποία καλούνται μέχρι την 12η Μαΐου όλοι οι κάτοικοι και πρόσφυγες του νησιού που γεννήθηκαν κατά τα έτη 1868-1898 να προσκομίσουν πιστοποιητικά. Ακολούθως δίνει λεπτομερή στοιχεία για την ηλικία του «ότε ήλθον εις την Μονήν, ήγον το 21 έτος της ηλικίας μου, εισήλθον δε κατά το 1893 22 Σεπτεμβρίου, επομένως ήδη άγω το 46ο της ηλικίας μου»¹⁷.

Πληροφορίες για την περίοδο 1918-1927 δεν έχουμε, γιατί δυστυχώς δεν υπάρχουν έγγραφα που να διαφωτίζουν το χρονικό αυτό διάστημα. Για το λόγο αυτό δε γνωρίζουμε ποιος ήταν ο τελευταίος οικονόμος στο μετόχι του Κάστρου. Από τους τελευταίους, και ίσως ο τελευταίος, μπορεί να ήταν ο γέροντας Δαμιανός.

Οι σχέσεις των οικονόμων του μετοχίου με τους κατοίκους του Κάστρου όλα αυτά τα χρόνια ήταν άριστες. Αυτό επιβεβαιώνεται από τις πολλές αφιερώσεις κτημάτων και ελαιοδένδρων προς την Παναγία την Πορταΐτισσα και από το γεγονός ότι και η μονή Ιβήρων ανταποκρίθηκε αρκετές φορές σε αιτήματα της κοινότητας του Κάστρου όπως π.χ. στο αίτημα των κατοίκων των Λιμεναρίων για οικονομική ενίσχυση, προκειμένου να αποπερατώσουν το ημιτελές διδακτήριο του ημιγυμνασίου Λιμεναρίων.

15. Βλ. Παράρτημα, αρ. εγ. 10.

16. Βλ. Παράρτημα, αρ. εγ. 11.

17. Βλ. Παράρτημα, αρ. εγ. 12.

Το 1923 το κοινοτικό συμβούλιο Κάστρου - Λιμεναρίων και η σχολική επιτροπή του ημιγυμνασίου σε επιστολή τους προς τη μονή Ιβήρων έγραφαν μεταξύ άλλων: «Προαγόμεθα να παρακαλέσωμεν την καθ' υμάς ιεράν Μονήν, όπως λάβη την αγαθήν διάθεσιν να δωρίση ημίν τα προς περιφραξίν (του ιδίου ημιγυμνασίου) απαιτούμενα ξύλα εκ καστανέας, τεμάχια 350, μήκους ενός και ημίσεος μέτρων 10×10...»¹⁸.

Με την ίδια ευαισθησία η μονή Ιβήρων παραχώρησε οικόπεδον για να δημιουργηθεί στα Λιμενάκια προσφυγικός συνοικισμός, όπου εγκαταστάθηκαν αρκετοί πρόσφυγες μετά τη μικρασιατική καταστροφή. Όμως το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα οι σχέσεις Κάστρου¹⁹ και μονής Ιβήρων διαταράσσονται και κατά διαστήματα οξύνονται αρκετά. Αιτία της κρίσης η δωρεά των κληρονόμων Καραναγνώστη, οι οποίοι μεταβίβασαν το ήμισυ του ναού της Ευαγγελίστριας στην κοινότητα Κάστρου. Η δωρεά αυτή, το περιεχόμενο της οποίας γνωρίσαμε παραπάνω, στάθηκε αιτία να ξεσπάσει δικαστική διαμάχη ανάμεσα στην Κοινότητα και τη Μονή²⁰.

Η εμφάνιση του Speidel γύρω στα 1902 στην οικονομική και κοινωνική ζωή των Λιμεναρίων δημιούργησε αρκετά προβλήματα στη μονή Ιβήρων, καθώς ο Γερμανός επιχειρηματίας αρχίζει εργασίες για την ανέγερση κτιρίων και άλλων εγκαταστάσεων σε περιοχή που ανήκε στη μονή Ιβήρων. «Από έγγραφο μάλιστα της μουχταροδημογεροντίας Κάστρου επιβεβαιώνεται τόσο η κυριότητα της Μονής όσο και η έκταση που της ανήκει και που ανέρχεται στα 14 στρέμματα. Το μοναστήρι αντιδρά άμεσα και με τους πληρεξουσίουσ του αναγκάζουν τον Speidel να ζητήσει αλλού θέση...»²¹.

Η περιουσία του μετοχίου του Κάστρου, όπως και όλων των μονών του Αγίου Όρους στη Θάσο, με τον αγροτικό νόμο της 13ης Ιουνίου 1927 περί απαλλοτριώσεων των μετοχίων Θάσου και Λήμνου κηρύχθηκε αναγκαστικώς απαλλοτριωτέα και διανεμήθηκε το 1929 σε ακτήμονες. Ωστόσο πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ήδη από το 1913 και μετά αμφισβητείται σοβαρά το ιδιοκτησιακό καθεστώς του μετοχίου, καθώς παρατηρούνται συνεχείς καταπατήσεις μοναστηριακών εκτάσεων.

Σήμερα δεν υπάρχει σχεδόν τίποτε που να θυμίζει το πέρασμα των μοναχών της μονής Ιβήρων από την περιοχή του Κάστρου. Το οίκημα στο Κά-

18. Βλ. Δ. Στρατή, ό.π., σ. 98-99. Βλ. και ανακοίνωση Γ. Κρητικού στον παρόντα τόμο.

19. Βλ. Δ. Στρατή, ό.π., σ. 98.

20. Βλ. παρούσα εργασία, σ. 6.

21. Βλ. Γ. Αυγουστίδη, Η εγκατάσταση και λειτουργία της εταιρείας Fr. Speidel στα Λιμενάκια, περ. «Θασιακά», τ. 9 (1996), σ. 35.

στρο έχει καταρρεύσει, όπως έχουν καταρρεύσει κι όλοι οι βοηθητικοί χώροι. Μοναδικό απομεινάρι η εκκλησία της Ευαγγελίστριας, που σώζεται σε καλή κατάσταση και ανήκει στη Μητρόπολη.

ΕΓΓΡΑΦΑ²²

1

1841 Νοεμβρίου 9

1841: Νοεμβρίου:9: διορισθείς ό γερο-Ίάκωβος διά οικονόμος εις τό έν Θάσω κατά τό Κάστρον μετόχιόν μας, έλαβεν εις συνοδείαν του και τόν νεοκοινοβιάτην τε παπά Θεόδωρον, διά νά περιέλθη την Θάσον και ώς ταξιδιώτης.

Έδόθη, λοιπόν, εις χειρας του γερο-Ίακώβου έν άργυροϋν κοντίον έχον ένδοθεν επί πλακός άργυράς μέρη άγιων λειψάνων, του άγιου Θεοδώρου του στρατηλάτου, του άγιου Παντελεήμονος, του άγιου Χαραλάμπους, του ιερομάρτυρος Μοδέστου, του άγιου Ίεροθέου, του άγιου Τρύφωνος, έν δέ τώ μέσω της πλακός ένα τίμιον σταυρόν άργυροϋν τζίφτος. Έπάνωθεν του κοντίου έχει σκαλισμένον την Θεοτόκον Πορταίτισσαν. Του έδόθη έτι ένας σταυρός άργυροχρυσωμένος, έχων κύκλωθεν και μικρά τινά μερτάνια, και έν έπιτραχήλιον μέ χρυσά σιρίτια, πρόστυχαι.

2

1849 Μαρτίου 14

Διά του παρόντος πωλητηρίου γραμματος δήλον γίνεται ότι παραστάτες ένώπιον ήμῶν τῶν προκρίτων του έν Θάσω χωρίου Κάστρον δ τε κύριος Αδγουστής Βασιλείου και ή σύζυγος αὐτοῦ Ἀναστασία Μιχαήλ, κάτοικοι ήδη του χωρίου Παναγίας, ώμολόγησαν ήμῖν ιδίους αὐτῶν χείλεσιν ότι ώς κύριοι και καθολικοὶ κληρονόμοι του μακαρίτου Γεωργίου Γιαννάκη Καστρι-

22. Από τα 12 έγγραφα που δημοσιεύουμε τα 10 προέρχονται από τ' αρχείο της μονής Ιβήρων. Το υπ' αριθ. 5 έγγραφο προέρχεται από τ' αρχείο του ιατρού Αυγουστή Αναστασιάδη και το υπ' αριθ. 6 είναι μια απόφαση του Μεικτού Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου Κάστρον που προέρχεται από το βιβλίο αποφάσεων που βρίσκεται στα χέρια του κ. Άγγελου Γαλανού. Φωτοτυπίες των δύο αυτών τελευταίων εγγράφων μας χορήγησε ο κ. Κων/-νος Χιόνης.

νοῦ ἐπώλησαν οἰκειοθελῶς, εὐχαρίστως καὶ ἄνευ τινὸς βίας, τελεία πουλήσει καὶ ἀναφαιρέτω, εἰς τὴν ἐν τῇ Ἀγιωνύμφῳ Ὁρφῇ ἱερὰν μονὴν τῶν Ἰβήρων τὸ ἰδιόκτητον κτῆμα τοῦ διαλειφθέντος μακαρίτου Γεωργίου, συνιστάμενον ἀπὸ ἐν ὀσπίτιον, ἔχων ἐν αὐτῷ κισσόμυλον, δεκατέσσερα πιθάρια τοῦ ἐλαίου καὶ ἐν κρασοβάρελον, ὁμοῦ μὲ ὄλην τὴν περιοχὴν, καὶ ἐλαιόδενδρα ἑκατὸν σαράντα δύο, ἐξ ὧν τὰ μὲν τριάκοντα τρία εὐρίσκονται εἰς τὸ χωρίον Μαργιαῖς, τὰ δὲ εἰκοσιεπτὰ εἰς τὸ χωρίον Θεολόγους κατὰ τὸν Ποτό, τὰ δὲ εἰς τὴν Μέσην καὶ Κάστρον εἰς διαφόρους τόπους ὄγδοῦντα δύο, ἔνθα ὑπάρχουσι καὶ δέκα κομμάτια χωράφια, δύο κομμάτια ἀμπέλια καὶ δέκα κηπαράκια διὰ γρόσια δέκα χιλιάδες, ν:10.000, τὰ ὅποια καὶ ἔλαβον οἱ ρηθέντες νόμιμοι κληρονόμοι σῶα καὶ ἀνελλιπῆ παρὰ τῶν ἐπιτρόπων τῆς ρηθείσης μονῆς τῶν Ἰβήρων Προκοπίου καὶ Ἀγαθαγγέλου τῶν ἀρχιμανδριτῶν διὸ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος πωλητηρίου γράμματος κηρύττουσιν οἱ ρηθέντες Αὐγουστῆς καὶ Ἀναστασία τέλειον κύριον καὶ ἰδιοκτῆτην τοῦ ρηθέντος κτήματος τὴν ρηθείσαν μονὴν τῶν Ἰβήρων, λογιζομένον ἀναποσπάστῳ τοῦ λοιποῦ καὶ ἀναφαιρέτῳ αὐτῆς κτήματος, παραιτούμενοι τοῦ λοιποῦ αὐτὸς τε καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν ὅθεν καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων ἔνδειξιν ἐγένετο τὸ παρὸν πωλητηρίου γράμμα, ὑπογεγραμμένον ταῖς ἰδίαις αὐτῶν ὑπογραφαῖς, μεμαρτυρημένον δὲ καὶ παρ' ἡμῶν τῶν προυχόντων χωρίον Κάστρον, σὺν τῇ ἐπιθέσει τῷ χωρίῳ καὶ ἡμ. σφραγίδος, καὶ ἐδόθη τῇ σεβασμῆ ἱερᾷ μονῇ τῶν Ἰβήρων εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ... 1849 Μαρτίου 14. Ἐν Κάστρῳ τῆς Θάσου.

»αὐγουστὶς βασιλιου αὐγουστὶ ὁμου με την σιζιγὸς μου ἀναστασία μιχαήλ
εἰποβεβαιούμε τὰ ἄνοθεν γεγραμένα.

»ὁ Γεώργιος Παπᾶ Ἰωάννου μαρτυρῶ.

»ανεγνωστὶς αὐγουστὶ μαρτιου

»ανεγνωστὶς κριτικου μαρτιου

»βασηληκος παπᾶ μαρτηρας

»ὁ γραφεὺς τοῦ παρόντος Ἀναγνώστης Γεωργίου μαρτυρῶ.

»αναγνώστης μιταξὰ μαρτηρῶ

3

1876 Σεπτεμβρίου 16

Τοὺς πανοσιωτάτους ἀγίο(ν)ς ἐπιτρόπο(ν)ς καὶ λοιποὶ προ(ο)ϊστάμινι
ταπεινῶς ἀσπάζομαι τὴν ἁγίαν σας δεξιάν.

Ἄγιοι γέροντες, τὶς προάλλης σᾶς ἔστειλα τὸν τεσκερὲ κατὰ τὸ λάθος
ὅπὸ ἔχει γραμμένον τὸ σιτάρι ὁ Πικῆρ ἐφέντης καὶ ὁ τελώνης τῆς Θάσου· μὲ
κράτησι μία λίρα ἀντιπάζιτον· καὶ δὲν ἔλθη ὁ τεσκερὲς, δὲν μὲ δίδει τὴν λίρα.

Σᾶς περικαλῶ μὲ πρῶτον καίμιν νὰ μᾶς στείλητε τὸν τεσκερέ, διότι περνᾶ ὁ καιρὸς καὶ δὲν θὰ μᾶς δώσει τὸ ἀντιπόζιτον.

Σᾶς εἰδοποιῶ ἀκόμη ὅτι ἐδῶ εἰς τὸ μετόχι ὅπου εἰμι ἠθέλησε τοῦ μοναστηρίου τὸ Κοτλουμούσι νὰ κάμῃ ἓνα σπίτι μικρὸν διὰ τὶς ἐλλεί, πλησίον τὸ μετόχι μας, ἀπέξου τοῦ πέργυρου τοῦ μετοχίου, καὶ τοῦ χωράφι ὅπου κτίσαν τὸ σπίτι τὸ ἔδωσε ὁ Ἀναγνώστης Ἀναγνωστούδη διὰ ἐδικό το χωράφι καὶ ἐγὼ δὲν τὸ ἤξιβρα ὅτι ἦτον τοῦ μοναστηρίου ὁ τόπος καὶ ὅταν μὲ εἶπαν ὅτι εἶναι ὁ τόπος τοῦ μοναστηρίου καὶ ἐγὼ τοὺς εἶπα νὰ παύσο(ν) ὅσον νὰ κριθοῦμι τίνος εἶναι ὁ τόπος, ἐσηκώθηκα καὶ πῆγα εἰς τοῦ χωρίου Κάστρου εἰς τοὺς δημογέροντες καὶ ἐβροῆκα τὸν κληρονόμον. Ὁ Δημήτρης Καραγιώργη μαρτυρεῖ ὅτι ἦτον πατρικὸν του καὶ ὁ ἀδελφός του τὸ ἀφιέρωσε εἰς τὸ μοναστήρι μας καὶ εἶχαμε μεγάλην κρισολογίαν μὲ τὸν Ἀναγνώστην Ἀναγνωστούδη. Αὐτὸς ἔλεγε ὅτι τὸ ἔχει ἀγορασμένο ὅταν ἦδη ὁ Ἀναγνώστης πῶς ἔγινε ἡ μαρτυρία πρὸς τὸ μοναστήρι μας. Εἶπι νὰ μᾶς δώσει ἐδικὸν του χωράφι, ὅπου θέλομεν τὸ διπλόν, καὶ οὕτως ἐσυμφωνήσαμεν μὲ τὸν Ἀναγνώστην καὶ μᾶς ἔδωσι εἰς τὸ ἴδιον μέρος χωράφι τὸ διπλόν, τὸ καλύτερον μέρος, τὸ ποῖον χωράφι σήμερον εἶναι χρήσιμον εἰς τὸ μετόχι μας διὰ τοῦ λιώσμον. Τὸ νερὸν ὅπου ἐβγαίνει ἀπὸ τὸ λάδι δὲν εἶχαμε μέρος διὰ πολὺ νερὸν καὶ μαλῶναμεν μὲ τοὺς γειτόνους. Σᾶς εἰδοποιῶ καὶ διὰ τοῦ ἀγιοκέρι πόσον πολιτεύηται σήμερον ἡ ἱερὰ μονὴ τὸ Κοτλουμούσι σήμερον ἀγόρασε ἀγιοκέρι ἑκατὸ ὀκάδισ πρὸς ἑκατὸν τριάντα πέντι, τὰ μιτζίτια εἴκοσι ἕξι. Βλέπω σήμερον οἱ ἔποροι τὸ μαζέβον τὸ κιρὶ εἰς αὐτὴν τιμὴν. Ταῦτα καὶ μένω εἰς τὰς διαταγὰς(ς) σας.

γιορτάσιμος μοναχὸς ἰβηρίτης ταπινὸς σᾶς ἀσπάζομε 1876 Σεπτεβρίου 16 Νίσου Θάσου Κάστρου.

4

1894 Φεβρουαρίου 8

+Διὰ τοῦ παρόντος συμφωνητικοῦ γράμματος ἐνυπογράφου γίνεται δηλον ὅτι κατὰ κοινήν καὶ ὁμόφωνον θέλησιν ἀπάντων τῶν προϊσταμένων καὶ ἐπιτρόπων τῆς καθ' ἡμᾶς ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἰβήρων διωρίσθη ὁ συνάδελφος ἡμῶν ἱερομόναχος κύριος Ἀθανάσιος Ἰβηρίτης ἐκ Θάσου εἰς διοίκησιν τοῦ ἐν Νεοχωρίῳ ὑπάρχοντος ἱεροῦ ἡμῶν μετοχίου ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὁρους:

Αον. Παραχωρεῖται τῷ διαληφθέντι ἱερομονάχῳ ἡ διοίκησις τοῦ ἐν λόγῳ ἱεροῦ ἡμῶν μετοχίου ἐπὶ μία ὀλόκληρον πενταετίαν, ἀφ' ἧς ἡμέρας παραλάβῃ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ, νεμόμενος ἐλευθέρως τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ.

Βον. Ὑποχρεοῦται ὁ ὄνθεις νὰ περιποιῆται καὶ διατηρῇ ἐν καλῇ καταστάσει τὰ κτήματα αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἔχη τὸ δικαίωμα οὐδὲν τῆς τε κλητῆς

καιρούς αὐτόθι οἰκονόμου ἡμῶν εἰς χεῖρας τῆς συζύγου ἐκείνου Αἰκατερίνης. Καίτοι οὕτως ἀληθῶς ἔχων τὸ πράγμα, μετὰ λύπης ὅμως πληροφορούμεθα ἔξωδίκως ὅτι ἡ σύζυγος ἐκείνου Αἰκατερίνη μετὰ τῶν κληρονόμων Ι. Ἀναγνωστούδη, ὅλως ἡμῖν ἄγνωστον πόθεν ὀρμώμενοι οἱ ῥηθέντες καὶ ποῦ στηριζόμενοι, τὴν ἡμίσειαν τῆς ῥηθείσης ἐκκλησίας ἐδωρήσαντο τῇ ὑμετέρᾳ κοινότητι, παραδόντες ὑμῖν καὶ τὴν κλεῖδα αὐτῆς. Ὅθεν, εἴ γε τοῦτο ἔχεται ἀληθείας, διαμαρτυρούμεθα κατὰ τῆς ὅλως ἱεροσύλου πράξεως ταύτης τῶν οὕτω χεῖρας ἀθαιρέτους καὶ ἐκνόμους ἐπιβαλλόντων εἰς τὴν μοναστηριακὴν ἡμῶν κτήσιν, Αἰκατερίνης καὶ Ι. Ἀναγνωστούδη, τῶν εἰς μνημόσυνον τάχα τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίτου δωρησάντων ὑμῖν τὸ ἡμισυ αὐτῆς κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον «μὲ ξένα κόλλυβα θέλω νὰ μνημονεύσω τὸν πατέρα μου» λέγων τὰ τοιαῦτα μνημόσυνα ἀρεστὰ εἰσὶ τῷ Θεῷ. Πρὸς τί τότε οὗτος ἐν τῷ Δεκαλόγῳ αὐτοῦ ἐπὶ ποιῆθαι θανάτου ἐντέλλεται ἡμῖν πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις καθ' ὅλην τὴν ἀσθηρότητα ν' ἀπέχωμεν τῆς ἐπιθυμίας πραγμάτων τῷ πλησίον ἡμῶν ἀνηκόντων, οὕτως ἰσοστάζων «...οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ...». Ἐξάγεται ὅθεν ἐκ τῆς ἐντολῆς ταύτης τοῦ Δεκαλόγου ὅτι πᾶσα ἐπιθυμία ξένου πράγματος εἶναι καὶ ἀξιοπίστος, ὡς ἡ τῆς Ἰεζάβελ διὰ τὸν σφετερισμὸν τῆς ἀμπέλου τῆς χήρας· συνεπῶς καὶ τὰ ἐκ τούτων δωρεῶν γιγνόμενα μνημόσυνα βδελυκτὰ τῷ Θεῷ εἰσὶ. Μή, λοιπόν, πλανώμεθα ὅτι ἐσμεν συγχωρητέοι, ὅταν τὸ νοσησθὲν ξένον πρᾶγμα δωρῆται εἰς ἐκκλησίαν! Ὁ Θεὸς εἶναι συνεπὴς εἰς τὰς νοθεσίας του, ἐνταυτῷ καὶ δίκαιος καὶ εἰς οὐδένα ἐπὶ οὐδεμιᾷ προφάσει χαρίζεται, ἀλλ' ἐξαιτεῖται παρ' ἡμῶν τὴν ἀκριβῆ καὶ ἀσθηρὰν τήρησιν τῶν θείων αὐτοῦ ἐντολῶν. Δὲν πιστεύομεν, ὅμως, καὶ ἡμεῖς, ὥστε ἡ ὑμετέρα φιλοδίκαιος ἐντιμότης, ἡ ἐν ὅλῃ τῇ ἀσθηρότητι σεβομένη τὰ πατρῶα, νὰ καταδεχθῆ εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἡμίσεως τῆς ἐν λόγῳ ἐκκλησίας, ἀφοῦ καλῶς γινώσκῃ ὅτι αὕτη ἀνήκει τῇ μονῇ ἡμῶν, ὡς κτήμα αὐτῆς ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον, μηδὲν ἐπ' αὐτῆς ἔχοντες δικαίωμα ἰδιοκτησίας τοῦ μακαρίτου Καρᾶ-Ἀναγνώστου. Ἐν τούτοις παρακαλοῦντες ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστηθέντες ἀπαντήσητε ἡμῖν ὡς τάχιστα, διατελοῦμεν.

Ἰβήρων 19 8/βρίου 1897

Τῆς ὑμετέρας αἰδεσιμότητος καὶ ἐντιμότητος ἐν Χριστῷ εὐχέται.

+Οἱ ἐπίτροποι τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῶν Ἰβήρων ἀρχιμ. Γαβριήλ καὶ προηγ. Γαβριήλ μετὰ τῶν σὺν ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν.

Συνεδριάσεις τῆς 15-16 Ἰουλίου 1898

Ἄριθμός 5

Συνεδριαζόντων τῶν κ.κ. Γεωργίου Ζγουρᾶ²³, προεστῶτος, Γιαννάκη Βασιλείου, Βασιλείου Μάρκου, Ἀναγνώστου Σωτηρίου, Ἰωάννη Καϊδή, Φιλίππου Οικονομίδου, Ἰωάννου Οικονόμου καὶ Ἰωάννου Ἀγρουστῆ, τῶν δημογερόντων, ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Μαρωνείας καὶ Θάσου κυρίου Ἰωακείμ, ἐθεωρήθησαν καὶ ἐξεδικάσθησαν αἱ ἐξῆς ὑποθέσεις.

Αον. . . . .

Εον. Τελευταία λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἢ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 151 καὶ ἡμερομηνία 25 Ἰουνίου 1898 ἐκθεσις τῶν πατέρων τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἱεραῶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῶν Ἰβήρων, δι' ἧς ἐκτιθέμενοι οὗτοι ὅτι πρὸ ἰκανῶν χρόνων διὰ τοῦ μακαρίτου συναδέλφου αὐτῶν Γερασίμου μοναχοῦ, διατελοῦντος τότε οἰκονόμου τοῦ ἐν Κάστρω μοναστηριακοῦ μετοχίου, ἀνήγειρε ἡ μονή, ἰδία αὐτῇ δαπάνη, μικρὰν ἐκκλησίαν, σεμννομένη ἐπ' ὀνόματι «Ἐὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου», ἐπὶ ἐδάφους μοναστηριακοῦ. Ὅτι ἡ χήρα Αικατερίνη, σύζυγος τοῦ μακαρίτου Καραναγνώστου, μετὰ τῶν τέκνων τῆς ἐγείρει ἀγνώστους τῇ ἱεραῶ μονῇ ἀξιώσεις κτητορικὰς καὶ συνεπῶς ἐπιμένει ἵνα διακανονισθῇ τὸ ἥμισυ τῆς ἐν λόγῳ ἐκκλησίας, ὅπερ ἐδωρήσατο εἰς τὴν ἐν Κάστρω κοινοτικῇ ἐκκλησίᾳ, παραδοῦσα ἄνευ προηγουμένης εἰδοποιήσεως τῆς κυρίαρχου μονῆς καὶ τὰς κλεῖς αὐτῆς, ἐξητήσαντο ὅπως προσκληθῇ ἡ ἐν λόγῳ γυνὴ μετὰ τῶν τέκνων τῆς ἐπὶ παρουσία καὶ τοῦ ἀποστελλομένου ἀντιπροσώπου τῆς μονῆς ὀσιολογιωτάτου γέρο-Γαβριήλ, καλῶς εἰδότες τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐν λόγῳ ὑποθέσεως, καὶ νουθετηθῇ πατρικῶς καὶ ἐξαναγκασθῇ κυριαρχικῶς ἵνα παραδῶσιν τῷ ἀπεσταλμένῳ τῆς μονῆς τὴν ἐν λόγῳ ἐκκλησίαν καὶ ὅτι ἐκ τῆς συνδρομῆς τοῦ ἀνδρός τῆς ἢ ἐναγομένη ἔχει λαμβάνειν παρὰ τῆς ἱεραῶς μονῆς, μετὰ ἀπόδειξιν, προθύμως ἔχουσι ἵνα μετρήσωσιν αὐτῇ. Μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν πρὸς συμβιβασμὸν ἐξωδίκων μέσων παρέστησαν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι αὐτοπροσώπως καὶ ὁ μὲν ἐνάγων ἐπανελάβεν τὰ ἐν τῇ ἀγωγῇ του καὶ ἐξητήσατο ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ, προσθεὶς μόνον ἱστορικὰς τινὰς περὶ τοῦ ζητήματος πληροφορίας, οἱ δὲ ἐναγόμενοι ἀντέταξαν τελείαν ἄρνησιν τῆς ἀληθείας τῶν διῦσχυρισμῶν τοῦ ἐνάγοντος, διῦσχυριστάμενοι ὅτι ἡ ἐκκλησία αὕτη ἐκτίσθη ἐξ ἡμισείας δαπάνης τοῦ Γερασίμου καὶ τοῦ Καραναγνώστου καὶ δύνανται διὰ μαρτύρων νὰ τὰ ἀποδείξωσιν, ἀφοῦ ὁ ἐνάγων πρότερον ἀποδείξει τὸ ἐναντίον τοῦ ἐνάγοντος, ὅμως, ἀδυνατοῦντος ν' ἀποδείξῃ, εἴτε δι' ἐγγράφων εἴτε

23. Πρόκειται γὰρ τὸ Γεώργιο Ζγουρίδη ἢ Σγουρίδη.

διὰ μαρτύρων, καὶ δηλώσαντος ὅτι τότε θέλει παραι(τη)θῆ πάσης ἀπὸ τοῦ ζητήματος περαιτέρω ἐνεργείας, ὅταν οἱ ἀντίδικοι ἐνόρκως διὰ μαρτύρων ἀποδείξωσι τὸν διῦσχυρισμὸν αὐτῶν· οἱ ἐναγόμενοι ἐξητήσαντο πρῶτον τὴν διὰ λαοψηφίσματος λύσιν τῆς διαφορᾶς καὶ προκειμένου περὶ ζητήματος κοινοῦ τοῖς πᾶσι γνωστοῦ· ἀλλὰ τούτου μὴ γενομένου δεκτοῦ, προήγαγον τοὺς ἐξῆς ἐκ τῶν προκρίτων Κάστρον μάρτυρας, ἦτοι τοὺς κ.κ. Μάρκον Βασιλείου, Γεώργιον Ἀγγέλου, Γεώργιον Ζγουρᾶ, Κ. Οἰκονομίδην, Ι. Καῖδην, Ἰωάννην Οἰκονόμον, Βασιλικὸν Μάρκον, Γιαννάκη Βασιλείου, οἵτινες καὶ δοκιμηθέντες κατέθηκαν ὅτι γνωρίζουσι τὴν ἐκκλησίαν ταύτην, κτισθεῖσαν ἐπὶ ἐδάφους τῆς κοινότητος ἀπὸ κοινῶ ὑπὸ τε τοῦ πατρὸς Γερασίμου καὶ τοῦ Καραναγνώστου, συμβοηθούσης καὶ ἀπάσης τῆς κοινότητος Κάστρον ἐξ εὐλαβείας, πλήρ τοῦ ἐσωτερικοῦ διακόσμου, ἦτοι πολυελαίου, τέμπλου, εἰκόνων, βιβλίων καὶ λοιπῶν, ὧν οἱ ἀφιερωταὶ εἰσὶ γνωστοὶ ἐν τε ἀντιπροσώπῳ τῆς μονῆς καὶ τοῖς κατοίκοις. Μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῶν μαρτύρων, τὸ Δικαστήριον διασκεψάμενον, ἐνέκρινε τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς τῆς ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἰβήρων ὡς ἀναπόδεικτον, τὴν ἀναγνώρισιν τῆς δωρεᾶς τῶν κληρονόμων Καραναγνώστου εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς κοινότητος ὡς νόμιμον, καὶ συνάμα παρεκάλεσε τὸν σεβασμιώτατον πρόεδρον, ὅπως τὴν ἀπόφασιν ταύτην κοινοποιήσῃ τῷ τε ἀπεσταλμένῳ τῆς μονῆς καὶ αὐτῇ τῇ μονῇ ἐγγράφως, ἀπαγορεύσει δὲ πρὸς πρόληψιν κοινοτικῶν ταραχῶν πᾶσαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ ἱεροπραξίαν καὶ λειτουργίαν μέχρι τῆς ὀριστικῆς διακανονίσεως τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος. Τούτων παμψηφεί ἀποδεκτῶν γενομένων, διελύθη ἡ συνεδρίασις.

Ο Πρόεδρος
+ὁ Μαρωνείας Ἰωακείμ

Τὰ μέλη
Γιαννάκης Βασιλείου

7

1898 Ἰουλίου 30

Μαρτυρικὸν

Διὰ τοῦ παρόντος μαρτυρικοῦ ἡμῶν γράμματος ὁμολογοῦμεν εὐσυνειδήτως οἱ ὑποφαινόμενοι κάτοικοι τοῦ χωρίου Κάστρον, ὁ μὲν παπα-Γεώργιος Οἰκονόμος ὅτι κατὰ τὸ χιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν ἐβδομηκοστὸν ὄγδοον ἔτος ἐνεκεν κακοκαιρίας διελθῶν ἐντεῦθεν ὁ μακαρίτης ἀρχιμανδρίτης Ἀθανάσιος Ἰβηρίτης κατέλυσεν εἰς τὸ ἐνταῦθα Ἰβηρίτικον μετόχιον, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ τότε οἰκονόμου Γερασίμου, ἐνθα προσκληθεὶς καγὼ τὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς δεῖπνον, λόγον ἐποίησατο ὁ μακαρίτης οἰκονόμος Γεράσιμος τῷ ἀρχιμανδρίτῃ Ἀθανασίῳ περὶ ἀνεγέρσεως τοῦ ἐξ ἀρχαίων χρόνων εἰς ἐρείπιον

τότε ὄντος παλαιοῦ ναοῦ τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῶν Ἰβήρων, κειμένον ἐν Λιμεναρίοις Κάστρου ἐντὸς ἰδιοκλήτου χωραφίου τῆς μονῆς, ἔλαβεν δὲ ἀπάντησιν ἵνα φροντίσῃ καὶ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα πρὸς ἀνοικοδόμησιν αὐτῆς καὶ τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα καταθέτῃ ἢ ὀσιολογιότης του ἐκ τῶν ἰδίων. Ὁ δὲ Ἰωάννης Ἀ. Λεμονιάδης ὅτι κατὰ τὸ χιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν ἑβδομηκοστὸν ἔνατον ἔτος, ναύτης ὢν μετὰ τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Ἀναγνωστούδη, μετέβημεν διὰ τοῦ πλοίου αὐτοῦ εἰς Ἅγιον Ὄρος ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ σεβασμίας μονῇ τῶν Ἰβήρων, ἔνθα συναντήσαντες καὶ τὸν τότε οἰκονόμον τοῦ ἐνταῦθα Ἰβηρικικοῦ μετοχίου μακαρίτην Γεράσιμον, προσῆλθεν ὁ τε Ἰωάννης Ἀναγνωστούδης καὶ Γεράσιμος, καὶ γὰρ παρακολουθῶν αὐτοῖς εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ μακαρίτου ἀρχιμανδρίτου Ἀθανασίου καὶ λόγον αὐτῷ ποιησάμενον ὅτι διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν δεόντων πρὸς ἀνοικοδόμησιν τοῦ ἐξ ἀρχαίων χρόνων εἰς ἐρείπιον τότε ὄντος παλαιοῦ ναοῦ τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῶν Ἰβήρων, κειμένον ἐν Λιμεναρίοις Κάστρου, ἀπαιτοῦνται χρήματα, ἐμέτησεν ἀμέσως τῷ οἰκονόμῳ Γερασίμῳ εἰπὼν λάβετε λίρας Τουρκίας τριάκοντα ὀκτὼ καὶ 20|φραγκα δύο, φροντίσατε τὰ δέοντα, ὅτι δὲ ὑπόλοιπον χρημάτων γενήσεται χρεῖα, καὶ τοῦτο ἐγὼ θέλω καταβάλλει, ἀποστέλλων αὐτὸ εἰς πρώτην ἀναζήτησίν σας. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐκκλησίας, περὶ δὲ τοῦ χωραφίου, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου κεῖται καὶ ἡ ἐν λόγῳ ἐκκλησία, εὐρισκομένον ἐν Λιμεναρίοις Κάστρου καὶ συνορευόντος ἀφ' ἑνὸς μὲ χωράφιον Ἰωάννου Χατζῆ, ἀφ' ἑτέρου μὲ χωράφιον Βασιλείου Ἀργυροπούλου, ἀπὸ ἄνω μέρος μὲ χωράφιον Αὐγουστάδικον καὶ ἀπὸ τὸ κάτω μὲ θάλασσαν, ὁμολογοῦμεν, ὁ μὲν παπα-Γεώργιος Οἰκονόμος ὅτι τὸ ἐν λόγῳ χωράφιον εἶναι γνήσιον κτῆμα τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῶν Ἰβήρων καὶ ὁ μακαρίτης Δημ. Βιρζαμάνης μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου ἀναζητοῦντες πέτρας, χρεῖαν ἔχοντες αὐτῶν περὶ τῆς κτιζομένης κατ' ἐκεῖνα τὰ ἔτη οἰκίας των, μετέβησαν κάτωθεν τοῦ ἐξ ἀρχαίων ἐρείπιου τῆς ἐν αὐτῷ ἱερᾶς ἐκκλησίας καὶ λάκκων διανοίξαντες ἐξήγγαν καὶ μάρμαρον φέρον τὸ σημεῖον τῆς μονῆς Ἰβήρων Β, ὅπερ εἰς τὰ ἴδια παραιτήσαντες εἰδοποίησαν τὸν τότε οἰκονόμον Γεράσιμον· παρευρεθεὶς δὲ καὶ εἰς τὴν διάνοξιν τῶν θεμελίων τῆς ἐκκλησίας εὐρέθη καὶ ἐρείπιον φούρνου ἐντὸς αὐτοῦ, παραπλεύρως αὐτῆς. Ὁ δὲ Γεώργιος Λουρέντζου ὅτι μετὰ τοῦ μακαρίτου πενθεροῦ μου Δημ. Βιρζαμάνη καὶ υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου μεταβάιντες κάτωθεν τοῦ παλαιοῦ ἐρείπιου τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀνασκαφῶν ἐνεργήσαντες, ἀναζητῶντες πέτρας διὰ τὴν κτιζομένην τότε οἰκίαν των, εὐρομεν μάρμαρον φέρον τὸ σημεῖον τῆς μονῆς Ἰβήρων Β, τὸ ὁποῖον εἰς τὰ ἴδια παραιτήσαντες εἰδοποιήσαμεν τὸν τότε οἰκονόμον τοῦ μετοχίου Γεράσιμον. Καὶ ὁ Νικόλαος Γιαννούδης ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χωράφιον μὲ τὰ διαληφθέντα σύνορα, ἀφ' ὅτου τῷ κόσμῳ ἦλθον καὶ τὰ τοῦ κόσμου ἤρχισα νὰ ἐννοήσω μέχρι

τῆς ἡλικίας αὐτῆς, εἰς ἣν σήμερον εὐρίσκομαι, γνωρίζω ὅτι εἶναι κτῆμα γνήσιον τῆς ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἰβήρων.

Ταῦτα γινώσκοντες περὶ τε τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὀρθέντος χωραφίου μαρτυροῦμεν διὰ τοῦ παρόντος μου ἐν καθαροῦ συνειδήσει, ὡς ἰδίους ὄμμασι ταῦτα ἰδόντες καὶ ἰδίως ὡσὶ ἀκούσαντες, ὅπερ καὶ δίδεται τῇ ἱερᾷ καὶ σεβασμῷ μονῆ τῶν Ἰβήρων ἵνα ἐν ἀνάγκῃ χρησιμεύσῃ αὐτὴν ἔνθα δεῖ. Εἰς ἔνδειξιν ὑποφαινόμεθα.

Τῇ 30ῇ Ἰουλίου 1898. Ἐν Κάστρῳ Θάσου.

Οἱ Μάρτυρες

παπαγεώργης οἰκονόμος μάρτυς

Νικόλαος γιαννούδη διὰ χειρὸς Ἰ. Ἀ. Καΐδου βεβαιῶ τὰ ἄνωθεν.

Γεώργιος λουρέντζου μάρτυς

Ἰωάννης Α. λεμονιάδης μάρτυς

Ἐπικυροῦμεν οἱ ὑποφαινόμενοι τὴν γνησιότητα τῶν ἄνω ὑπογραφῶν.

Τῇ 30ῇ Ἰουλίου 1898. Ἐν Κάστρῳ Θάσου.

Φίλιππος Ἀ. Κρητικὸς

Ἰωάννης Ἀναγνώστου

Ἰ. Π. Γεωργίου

8

1900 Σ/βρίου 1

+ Διὰ τοῦ παρόντος ἀμοιβαίον συμφωνητικῶν γραμματος γίνεται δῆλον ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἱερὰ καὶ σεβασμῷ βασιλικῇ μονῆ τῶν Ἰβήρων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ κύριος Φίλιππος Α. Κρητικὸς συνεφώνησαν τὰ ἐπόμενα.

Αὐτῶν. Ἡ ἱερὰ μονῆ τῶν Ἰβήρων παρεχώρησεν ὑπὸ ἐνοίκιον ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον ἐξαετίαν²⁴ τὸ ὑπὸ τὴν ἰδιοκτησίαν αὐτῆς ὑπαγόμενον ἐν Κάστρῳ τῆς νήσου Θάσου μετόχιον μὲ τὰ ὑπαγόμενα αὐτῷ ἐλαιόδενδρά τε καὶ ἐλαιόμυλον καὶ λοιπὰ τῷ κυρίῳ Φιλίππῳ Α. Κρητικῷ, ἵνα καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα νέμεται αὐτὸς πρὸς ἴδιον αὐτοῦ ὄφελος, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἐλαιομύλου καὶ λοιπῶν προερχομένην ὠφέλειαν. Ἀντὶ δὲ ἐνοικίου θέλει δίδει κατ' ἔτος ἡ ἐντιμότης του τῇ κυριάρχῳ ἱερᾷ ἡμῶν μονῆ τῶν Ἰβήρων πεντακοσίας ὀκάδας καθαροῦ ἐλαίου, ἀριθ. 500 ὀκάδας, τὸ ὁποῖον ἔλαιον ὑποχρεοῦται ὁ

24. Στὸ ἴδιο ἔγγραφο διαγράφεται με μιὰ γραμμὴ τὸ ἐξαετίαν καὶ αναγράφεται πάνω ἀπὸ τὴ λέξη αὐτὴ τὸ πενταετίαν. Τὸ ἴδιο καὶ τὸ Φίλιππος σε Γεώργιος, καθὼς καὶ τὸ 1900 σε 1906 καὶ τὸ 1906 σε 1911.

ῥηθεις νὰ παραδίδη ἄνευ οὐδεμιᾶς προφασιολογίας καθ' ἕκαστον ἔτος τῇ κυριάρχῳ ἡμῶν μονῇ εἰς τὴν σκάλαν τοῦ Κάστρου κατ' Ἀπρίλιον ἢ Μάιον μῆνα, ὁπότε ἡ ἐξαγωγή τοῦ ἐλαίου εἶναι ἐτοίμη.

Βον. Ὑποχρεοῦται προσέτι ὁ ἐν λόγῳ ἐνοικιαστῆς νὰ καλλιεργῇ τὰ εἰς τὸ ῥηθὲν μετόχιον ὑπαγόμενα ἐλαιόδενδρα μὲ τὴν προσήκουσαν ἐπιμέλειαν καὶ ζῆλον νὰ διατηρῇ ἐν καλῇ καταστάσει αὐτὰ καὶ τὸν ἐλαιόμυλον.

Γον. Ἡ ἐνοικίαισις ἄρχεται τὴν 1ην Σ|βρίου 1900 καὶ λήγει τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν τοῦ 1906. Μετὰ δὲ τὴν λῆξιν τῆς ἐξαετοῦς προθεσμίας ὑποχρεοῦται ὁ κύριος Γεώργιος νὰ παραδώσῃ τὸ ἐν λόγῳ μετόχιον τῇ κυριάρχῳ μονῇ τῶν Ἰβήρων, ἐλεύθερον παντὸς εἶδους χρέους ἢ ὑποθήκης, μὲ ὅλην τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, κινητὴν τε καὶ ἀκίνητον, τὸν ἐλαιόμυλον καὶ τὰ ἐλαιόδενδρα εἰς ἣν ἤδη κατάστασιν, καὶ παραλαμβάνει αὐτὰ κατὰ τὴν καταγραφὴν αὐτῶν ἐν τῷ καταστίχῳ.

Εἰς ἐνδειξιν ὅθεν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν συμφωνητικὸν γράμμα εἰς δύο ὅμοια καὶ ἀπαράλλακτα καὶ ὑπογραφέντα ἀντηλλάγησαν πρὸς ἄλληλα τὰ μέρη ἵνα ἔχωσιν ἰσχὺν καὶ κῦρος ἐν παντὶ δικαστηρίῳ.

Ἰβήρων 1 Σ|βρίου 1900

Φίλιππος Ἀ. Κρητικοῦ ἰπόσχομαι τὰ ἄνωθεν

(τιθ. χαρτ.)

1901 Μαῖου 22. Ἐλήφθη διὰ δύο ἔτη ἐνοίκιον ἀπέναντι λάδι ὀκ. 517.

1902 Ἰουνίου 26. Ἐλήφθη ἐνοίκιον δι' ἓν ἔτος ὀκ. 500+6 πλέον.

» » Τὸ ἐκ τοῦ παλαιοῦ συμβολαίου καθυστερούμενα πρὸς ἐξόφλησιν 163 ὀκ.

1903 Ὀκτωβρίου 4. Ἐλήφθη ἔλαιον ὀκ. 214¹/₄.

1904 Σ|βρίου 28. Ἐλήφθη ἔλαιον ὀκ. 687.

9

1911 Αυγούστου 10

Τοὺς πανοσιολογιώτατους ἀγίους Ἐπιτρόπους τῆς ἱεραῆς καὶ σεβασμίας μονῆς τῶν Ἰβήρων. Εὐσεβάστως προσκυνῶ!

Πανοσιολογιώτατοι!

Ἐλαβον μετὰ σεβασμοῦ τὴν ἀπὸ 25ης παρελθόντος μηνὸς ἐπιστολήν σας, συμφώνως τῆς ὁποίας παρέδωκα τῷ γέροντι Δαμιανῷ καὶ Ἀγαθονίκῳ μοναχῷ τὸ μετόχιον μετὰ τοῦ ἐλαιοτριβείου καὶ τῆς κτηματικῆς περιουσίας κατὰ τὴν τάξιν, συγχρόνως δὲ παρέδωκα τῷ πατρὶ Μιχαήλ ἔλαιον ὀκάδας καθαρὰς διακοσίας τεσσαράκοντα ἑξί, διότι τοῦτο μόνον ἐξήγαγεν ἐκ τῆς τοῦ παρελ-

θόντος ἔτους ἐσοδείας τῶν τε ἔλαιοδένδρων καὶ ἔλαιομύλου μετὰ 1857 ὀκάδων
 δαδίου καὶ πεντήκοντα ὀκάδων κατραμίου τῆς παραγγελίας σας, ἡ ἀξία τῶν
 ὀπείων, ὡς καὶ ὁ μεταξὺ μας ὑφιστάμενος λογισμὸς ἐκ τῶν ἐνοικίων ἔχει ὡς
 ἐξῆς:

Ἐπόλοιπον ἐνοικίου τοῦ ἔτους 1909-1910 ἔλαιον ὀκάδες	308
Ἐτήσιον ἐνοίκιον » » 1909-1910 » »	500
	808

Παρέδωκα τῶ γέροντι Μιχαῆλ ὡς προδιέλαβεν » » 246 ..... Πίσσαν
 δὲν ἠδονήθημεν νὰ εὐρωμεν· ἔχω ὑπόψιν μου, ὁμως, ἀργότερον, ὅποτεν ἐβγά-
 λουν τοιαύτην, θ' ἀποστείλω συμφώνως τῆς παραγγελίας σας πεντήκοντα
 ὀκάδας, ὅταν τύχη πλοῖον νὰ ἔρχηται αὐτοῦ.

Μὲ τὸν ἴδιον πλοίαρχον παρακαλῶ, ἐπειδὴ μὲ ἀναγκαιοῦσι δέκα μισιάμ-
 βανα, τριῶν ἡμισυ μέτρων μῆκος, καὶ τέσσαρες κολόαι, νὰ μὲ τὰς ἀποστεί-
 λητε, λαμβάνοντες τὴν ἀξίαν των παρὰ τοῦ ἴδιου καὶ θὰ μὲ ὑποχρεώσητε εἰς
 ἄκρον.

Ἐπὶ τούτοις ἐπικαλούμενος τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας σας, ἐκφράζω ὑμῖν
 τὰ βαθύτατα σέβη μου καὶ διατελῶ.

Τῇ 10ῃ Αὐγούστου 1911. Λιμενάκια Κάστρον Θάσου.

Τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μονῆς πειθήνιον τέκνον. Γ. Φ. Κρητικός.

10

1917 Αὐγούστου 14

Συμβόλαιον

Διὰ τοῦ παρόντος ἀμοιβαίον συμφωνητηρίου ἐγγράφου γίνεται δῆλον
 ὅτι ἡ ἱερὰ ἡμῶν μονὴ τῶν Ἰβήρων διορίζει εἰς τὸ ἐν Θάσῳ μετόχιον αὐτῆς
 οἰκονόμον τὸν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν γέροντα Δαμιανὸν ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ἀμοι-
 βαίους ἀποδεκτοὺς ὅρους.

α) Ἡ ἱερὰ ἡμῶν μονὴ τῶν Ἰβήρων παραχωρεῖ ἐπὶ μίαν πενταετίαν, ἀρ-
 χομένην ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ παρόντος, τὸ ἐν λόγῳ μετόχιον τῶ γέροντι
 Δαμιανῶ, ἵνα δι' ἰδίων του ἐξόδων καλλιερῆ καὶ νέμεται ἀπάσας τὰς προσό-
 δους αὐτοῦ.

β) Ὁ γ. Δαμιανὸς ὀφείλει καὶ ὑπόσχηται νὰ διδῆ εἰς τὸ τέλος ἐκάστου
 ἔτους εἰς τὴν ἱερὰν ἡμῶν μονὴν ὡς ἐνοίκιον ὀκάδας ἔλαιου πεντήκοντα.

γ) Ὑποχρεοῦται καὶ ὑπόσχηται ὁ γ. Δαμιανὸς ἵνα ἐπισκευάσῃ κατὰ τὴν
 ταξιδιωτικὴν του περίοδον τὸ ἔλαιοτριβεῖον, τὸ μετόχιον καὶ τὸν ὀχετόν,

τῆς μονῆς ἀναλαμβανούσης νὰ χορηγῇ τὸ προσήκον ὕλικόν.

δ) Πᾶσα οἰαδήποτε δαπάνη ἀναφερομένη εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν, εἰς ἀνοιγμα ξεπατωμάτων καὶ λοιπῶν ἀφορᾶ τὸν γέροντα Δαμιανόν.

ε) Ὅφείλει ὁ γ. Δαμιανὸς νὰ ἐπαρτυπηῇ ἐπὶ πάσης τυχόν ἀλλοτριᾶς αὐθαιρέτου ἐπεμβάσεως τῶν γειτόνων καὶ καταπατήσεως τῶν τοῦ μετοχίου ὀρίων καὶ κτημάτων. Ἐν ἣ δὲ περιπτώσει ὁ γ. Δαμιανὸς δὲν θέλει φανεῖ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὄρων τοῦ παρόντος συνεπῆς, ἢ καὶ ἐνός ἐξ αὐτῶν, ἢ θέλει δεῖξει πολιτείαν συνεπάγουσαν τὴν ἀντικατάστασιν, ἢ ἱερὰ ἡμῶν μονὴ τῶν Ἰβήρων δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ὁσιότητά του, χωρὶς οὗτος νὰ ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἀποζημιώσεις. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐγένετο τὸ παρὸν εἰς διπλοῦν, ὑπογραφὴν δι' ἐκατέρωθεν ἀνταλλαγῆς.

Δαμιανὸς Μ. Ἰβηρίτης

Ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων 14 Αὐγούστου 1917

11

1917 Δεκεμβρίου 28

Τῇ 28 10/βρίου 1917 Κάστρω

Πανοσιολογιωτάτους Ἐπιτρόπους τῆς ἱεραῆς σεβασμίας μονῆς Ἰβήρων.
Εἰς Ἁγιον Ὄρος. Ἀθως.

Ἐπειδὴ ὁ κ. Γ. Φ. Κρητικός, πάλαι πακτωτῆς τῆς σ. μονῆς ἡμῶν πρὸ δύο ἐτῶν, ἄνευ βλέψεώς του, οὐχὶ μόνον εἰς τὰ χαρισθέντα χωράφια δὲν ἔβλεψεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἐλαιόδενδρά μας καὶ ἐχάθησαν ἐκ τοῦ περσινοῦ καταλόγου ἄνω τῶν 500ων ἐλαιοδένδρων, σήμερον ὁ κ. Ἰωάννης Καϊδης πρὸ δύο ἐτῶν ἔκαμεν κατοχὴν εἰς Μαυραδάδικον χωράφιον 1½ στρέμμα εἰς μέρος χέρσο, μεγάλης ἀξίας, καὶ μέρος πλησίον εἰς τὸ μετόχιον, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἀδέλφια του μαρτυροῦν κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς μουχταροδημογεροντίας ὅτι μόνον ἀποκλειστικῶς ἓνα στρέμμα ὑπάρχει ἰδικό μας, τῷ Εὐγενῇ, πρὸς δὲ τοῦ ἀδελφοῦ μας Μαυροδῆ εἶναι 1½ στρέμμα, τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς τὴν σ. μονὴν Ἰβήρων, ἀλλὰ ὅχι μόνον ὅτι μαρτυροῦν τὰ ἀδέλφια του, ἀλλὰ καὶ ξένοι μάρτυρες, Βασίλειος Σλάβος, Αὐγουστῆς Δημητρίου, Καρααγνώστινα καὶ Ἀναγνώστης Βιρζαμάνης, οἱ ὁποῖοι ἐδήλωσαν ἐνώπιον τῆς μουχταροδημογεροντίας Κάστρου, ὡς προσκληθέντες παρὰ τῆς μουχταροδημογεροντίας, ὡς καὶ ὁ κ. Ἀ. Ἰατρὸς μαρτυρεῖ, ὁ ὁποῖος εἰργάσθη 15 ἔτη ἐντὸς τῆς κοινότητος Κάστρου τῆς κτηματικῆς περιουσίας, πρὸς δὲ ἔκοψεν ἐκ ρίζης δύο ἐλαιόδενδρα μεγάλης ἀξίας εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Γ. Κρητικοῦ ἐντὸς τοῦ Μαυροδῆ τὸ χαρισθὲν χωράφιόν μας, ὡς καὶ μέχρι σήμερον δὲν τὰ ἔδωσεν σὲ ἡμᾶς ὁ Γ. Κρητικός, ἠθέ-

λησεν νὰ τὸ ζευγαρίση καὶ ἡμεῖς ὡς κτῆμα μοναστηριακὸν δὲν τὸ ἀφήσαμεν, ἀλλὰ αὐτὸς ἐπιμένει νὰ τὸ κάμῃ κατοχὴν. Παρακαλοῦμεν θερμῶς τὴν Σ. Ἐπιτροπὴν νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ τί πρέπει γενέσθαι, διότι αὐτὸς θὰ ὑπάγῃ δικαστικῶς, ἐπειδὴ ἡμεῖς δὲν τὸν ἀφήνομεν νὰ τὸ σπείρῃ. Ἀναμένομεν ταχεῖαν ἀπάντησίν σας νὰ τὸ ἀφήσωμεν ἢ νὰ ἐπιμένωμεν καὶ ἡμεῖς δικαστικῶς.

Ἐδσεβάστως ἀσπαζόμεθα τὴν ἀγίαν δεξιάν σας, διατελοῦμεν μεθ' ὑπολήψεως.

Τῆς ἱεραῆς καὶ σεβασμίας μονῆς Ἰβήρων
μοναχὸς ταπεινῶς προσκυνοῦμεν
Λαμμανὸς μοναχὸς Ἰβηρίτης

12

1918 Μαΐου 4

Πρὸς τοὺς πανοσιολογιωτάτους ἀγίους Ἐπιτρόπους τῆς ἱεραῆς καὶ σεβασμίας μονῆς Ἰβήρων

Μετὰ πολλοῦ τοῦ σεβασμοῦ προάγομαι διὰ τῆς παρουσίας νὰ γνωρίσω ὑμῖν σεβαστὴν κυβερνητικὴν διαταγὴν κοινοποιηθεῖσαν ἐνταῦθα δι' ἧς καλοῦνται μέχρι τῆς 12ης Μαΐου ἅπαντες οἱ κάτοικοι καὶ πρόσφυγες τῆς νήσου οἱ ἀπὸ τοῦ 1868-1898 γεννηθέντες ὅπως λάβωσι πιστοποιητικά, παρακαλέσω δὲ ἐδσεβεστάτως τὴν εὐαγγὴ τῆς ἡμετέρας ἀδελφότητος Ἐπιτροπὴν ἵνα εὐαρεστηθῇ καὶ μοι ἀποστείλῃ πρὸς τῆς ἐκπνεύσεως τῆς ὀρισθείσης προθεσμίας πιστοποιητικὸν ἐμφαῖνον τὴν ταυτότητά μου καὶ τὴν ἡλικίαν μου, πρὸς δὲ καὶ τὸν χρόνον ἀφ' ὅτου θεία συνάρσει ἐκάρην μοναχὸς, ἐπιτρέπουσάν με συγχρόνως νὰ δώσω τὰς ἀπαιτουμένας λεπτομερείας... "Ὅτε ἤλθον εἰς τὴν μονὴν ἤγον τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας μου· εἰσῆλθον δὲ κατὰ τὸ 1893 22 Σ|βρίου· ἐπομένως ἤδη ἄγω τὸ 46ον ἔτος τῆς ἡλικίας μου· θερμῶς παρακαλῶ ὅπερ μοι ἀποσταλῇ διὰ τοῦ ἐπιδότου ταύτης μου, ἔχει δὲ τὴν σφραγίδα μετὰ τῆς τοιαύτης τῆς ἱεραῆς ἡμῶν μονῆς καὶ τῆς ἱεραῆς κοινότητος.

Ἐπὶ τούτοις ἀπεκδεχόμενος τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῶν ὀμ. πανοσιολογιωτῶν καὶ ἀσπαζόμενος τὴν δεξιάν αὐτῶν.

Διατελῶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ
ἐλάχιστος

Λαμμανὸς μοναχὸς Ἰβηρίτης

ἐν Λιμεναρίοις
τῇ 4ῃ Μαΐου 1918

